

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Hans Klok
Reinier Fleurke

Regiocongres NVVB, 7 november 2019

WAARBORGEN VERKIEZINGSPROCES

- Adviescommissie-Korthals Altes (2007)
- Acht waarborgen:
 - Transparantie
 - Controleerbaarheid
 - Integriteit
 - Kiesgerechtigdheid
 - Stemgeheim
 - Stemvrijheid
 - Uniciteit
 - Toegankelijkheid
- Verkiezingsagenda minister van BZK (2018)

VERKIEZINGSAGENDA MINISTER VAN BZK

1. Nieuwe procedure vaststelling uitslag
2. Experimenten met nieuw stembiljet voor gebruik in stemlokaal
3. Transitie Kiesraad
4. Experimenten met early voting en hulp in het stemhokje

1. NIEUWE PROCEDURE VASTSTELLING UITSLAG

- Telproces kent nu veel knelpunten.
- Stembureaus zijn vaak tot laat aan het tellen.
- Tellen gaat vaak onder tijdsdruk.
- Correctie van fouten is nauwelijks mogelijk.
- Doel wetsvoorstel: betrouwbaarder telresultaat, transparanter en controleerbaarder proces van uitslagvaststelling.

Nieuwe procedure vaststelling uitslag (2)

- Er komt een gemeentelijk stembureau (GSB)
- Taak:
 - Ofwel centraal tellen
 - Ofwel controle van alle pv's en correctie van eventuele fouten
- Tijdens een openbare zitting op de dag na de stemming

Nieuwe procedure vaststelling uitslag (3)

- Centraal stembureau (CSB) krijgt extra controletaak.
- Belangstellenden kunnen fouten melden bij het CSB.
- CSB kan GSB opnieuw aan het werk zetten.
- Daarna stelt CSB de uitslag vast.
- Hoofdstembureaus worden afgeschaft.
- Termijn proces van uitslagvaststelling gaat naar 13 dagen.

2. EXPERIMENTEN NIEUW STEMBIJLET

- Minister van BZK wil nieuw stembiljet.
- Dat stembiljet moet:
 - handmatig makkelijker en sneller zijn te tellen;
 - elektronisch zijn te tellen.

Experimenten nieuw stembiljet (2)

Partij 2 Planten voor het volk

Concept 2

1	Roos
	G. (Gerard) - Beverwijk
2	van Chrysant
	C.J. (Herman) - Goor
3	Tulp
	V. (Viola) - Voorburg
4	Lelie
	S.A. (Sander) - Rotterdam
5	Conifeer
	H. (Hans) - Schipluiden
6	Dopheide
	A.M. (Annet) - Rotterdam
7	Vlijtig Liesje
	J.G. (Jan) - Surhuisterveen
8	Anjer
	F. (Felicia) - Amsterdam
9	Gerbera
	D.X. (Daan) - Haarlem
10	Fresia
	N.M. (Nico) - Rotterdam
11	den Aronskelk
	T.H.K.L. (Thea) - 's-Gravenhage
12	Barones van Rubber-van de Boom
	A.A.W. (Wendela) - Zoetermeer
13	Orchidee
	L.N. (Leen) - Noordwijk
14	Iris
	N. (Naomi) - Drachten
15	Guldenroede
	Z.G.L. (Zeger) - Amsterdam
16	Fuchsia
	W.K.L.H. (Willem) - Amsterdam
17	de Lamsoor
	B. (Bart) - Delft
18	Hertshoof
	R.N. (Rien) - Groningen
19	Aster
	J.K.L. (Klaske) - Alphen aan den Rijn
20	van den Zonnebloem
	G.F. (Govert) - Brussel (B)

21	Amaryllis
	D. (Daniella) - Vriezenveen
22	Narcis
	D.T. (Danouta) - Groningen
23	Halskruid
	P. (Peter) - Gorinchem
24	van Gladiol
	M.M. (Mies) - 's-Gravenhage
25	Begonia
	T.Y.K. (Tineke) - Doetinchem
26	Hortensia
	I.M. (Ido) - Almere
27	Kaaps Viooltje
	H.J. (Henk Jan) - Amsterdam
28	Kerstster
	J.C. (Joost) - Doorn
29	Yucca
	F. (Henrique) - Nijmegen
30	Geranium
	R.R. (Rik) - Nunspeet
31	Viooltje
	C. (Constantijn) - 's-Gravenhage
32	Ficus
	A.G. (Agnes) - Alblasserwaard
33	van de Spar
	J.W. (Jan Willem) - Meppel
34	Blauwspaar
	J.H.L. (Jannine) - Haren
35	van Koren tot Veld
	E.K. (Eugeny) - Zutphen
36	Riet-Halm
	S. (Sonja) - Wolvega
37	Zwanenbloem
	S. (Sien) - Kampen
38	Rubberboom
	H.E.E. (Harm) - Utrecht
39	Grasveld-Groentenoogst
	C.H.H.L.K. (Constance) - 's Hertogenbosch
40	Lisdodde
	H.L. (Herman) - Tilburg

41	van der Akelei
	B.K. (Bruno) - Valkenswaard
42	Veronica
	M.M. (Maria) - Zierikzee
43	Brandnetel
	R.L.K. (Ruben) - Leiden
44	Gingko
	B. (Bernhard) - Alphen aan den Rijn
45	Zoethout
	K.J. (Kathelijne) - Gasselterboerveenschemond
46	Lupulus
	H. (Henk) - Heemstede
47	Duivelsnaagaren
	K.O.I. (Kitty) - Amsterdam
48	van Maretak
	R.D. (Richard) - IJmuiden
49	Edelweiss
	J.A.A. (Julia) - Heerhugowaard
50	Charbonniere
	V. (Veronique) - Haarlem
51	Sering
	R.S. (Rosalie) - Dordrecht
52	van Vingerhoedskruid
	C. (Charlotte) - Rotterdam
53	Zilver schoon
	A. (Astrid) - Nieuwkoop
54	Boterbloem
	P.H. (Paul) - Nootdorp
55	Fluitenkruid
	P. (Pamela) - Voorburg
56	Duizendblad
	M.G. (Margreet) - Bleiswijk
57	Cactus
	F.M. (Frank) - Noordwijk
58	Duinplant
	K.M. (Krien) - Breda
59	Goudpalm
	A. (Annetiek) - 's-Gravenhage
60	Hyacint
	A.A. (Antonie) - Amsterdam

61	Krokus
	L. (Laurens) - Nieuwegein
62	Krulvaren
	R. (Roland) - Alkmaar
63	van den Klimop
	J.L. (Jitske) - Winterswijk
64	Bolderik
	M.Z. (Mark) - Ens
65	Akkerwinde
	R.F. (René) - 's-Gravenhage
66	van der Bijvoet
	E. (Evert) - Heerlen
67	Madelief
	G. (Georgina) - Eindhoven
68	Paardenbloem
	V.K. (Vincent) - Uithoorn
69	Sneeuwklompje
	M. (Maureen) - Leeuwarden
70	van Distel
	V. (Veerte) - Gouda
71	de Goudsbloem
	L. (Lucien) - Middelburg
72	Reseda
	J. (Jean) - Roermond
73	van de Goudenregen
	K. (Karima) - Groningen
74	van Magnolia
	R. (Roger) - 's Hertogenbosch
75	van Vogelkers
	J. (Jacco) - Lisse
76	Ranonkel
	P. (Patricia) - Neele
77	Cyclaam
	L.H. (Linda) - Utrecht
78	van Primula
	C. (Carina) - Assen
79	van Kamille
	D. (Daphne) - Zoetermeer
80	Lijsterbes
	E. (Evelien) - Hengelo

*Voorbeeld
stembiljet per partij
(Noors model)*

Experimenten nieuw stembiljet (3)

*Voorbeeld stemhokje zoals
gebruikt in Noorwegen*

Experimenten nieuw stembiljet (4)

Testbiljet voor de test op woensdag 21 november 2018

Concept 1

 Kies één partij

	☐ 1	Democraten 66 (D66)		50
	☐ 2	SP (Socialistische Partij)		30
	☐ 3	Partij van de Arbeid (P.v.d.A.)		30
	☐ 4	GROENLINKS		50
	☐ 5	VVD		42
	☐ 6	Stadspartij voor Stad en Ommeland		50
	☐ 7	CDA		45
	☐ 8	ChristenUnie		24
	☐ 9	Student en Stad		50
	☐ 10	Partij voor de Dieren		15
	☐ 11	Sportpartij		27
	☐ 12	PVV (Partij voor de Vrijheid)		2
	☐ 13	100% Groningen		37

 Kies geen hoger kandidaatnummer dan het aantal kandidaten van de partij.

 en kies één kandidaat van die partij Zie namen van kandidaten in stemhokje

☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 7	☐ 8	☐ 9	☐ 10
☐ 11	☐ 12	☐ 13	☐ 14	☐ 15	☐ 16	☐ 17	☐ 18	☐ 19	☐ 20
☐ 21	☐ 22	☐ 23	☐ 24	☐ 25	☐ 26	☐ 27	☐ 28	☐ 29	☐ 30
☐ 31	☐ 32	☐ 33	☐ 34	☐ 35	☐ 36	☐ 37	☐ 38	☐ 39	☐ 40
☐ 41	☐ 42	☐ 43	☐ 44	☐ 45	☐ 46	☐ 47	☐ 48	☐ 49	☐ 50

Voorbeeld stembiljet met naam/logo van partijen en kandidaatnummers

3. TRANSITIE KIESRAAD

- Kiesraad wordt verantwoordelijk voor ontwikkeling, onderhoud en beheer van digitale hulpmiddelen in het verkiezingsproces.
- Dit vergt een transitie van de Kiesraad, met nieuwe taken en bevoegdheden.
- Taken en bevoegdheden worden in de wet verankerd.

4. EXPERIMENTEN MET VERVROEGD STEMMEN EN HULP IN HET STMEHOKJE

- Doel experimenten:
 - Behoefte aan volmachten verminderen
 - Bezien hoe hulp in het stemhokje vorm kan krijgen

VRAGEN?

Hans Klok – hans.klok@minbzk.nl

Reinier Fleurke – reinier.fleurke@minbzk.nl